

VUOSIKERTOMUS 2021

1 Yleistä

Apus ry on Keski- ja Pohjois-Uudenmaan lintuharrastajien yhdistys, jonka tavoitteena on edistää lintuharrastusta sekä lintujen suojelua ja tutkimusta omalla alueella, Suomessa ja kansainvälisesti osana BirdLife-perhettä. Yhdistys järjestää toimintaa ensisijaisesti jäsenilleen, mutta toiminta on avointa myös muille linnuista ja luonnosta kiinnostuneille.

Yhdistyksen toimialue käsittää kuusi Keski- ja Pohjois-Uudenmaan kuntaa: Hyvinkää, Järvenpää, Kerava, Mäntsälä, Nurmijärvi ja Tuusula. Yhdistys tekee yhteistyötä Helsingin seudun lintutieteellisen yhdistyksen Tringan kanssa. Vuosi 2021 oli yhdistyksen 41:s toimintavuosi.

2 Retket ja tapahtumat

Yhdistyksen tärkeä toimintamuoto on normaalisti erilaisten linturetkien ja -tapahtumien järjestäminen. Retkityöryhmä koordinoi retkitoimintaa ja yhdistyksen retkikummit toimivat oppaina.

Korona-pandemia jatkui koko vuoden ja teki retkien järjestämisen mahdottomaksi. Etäyhteydellä toteutettuja Lintuhöpinöitä jatkettiin ja niitä järjestettiin yhteensä 7 kpl. Osallistujia höpinöissä oli 15-30 per ilta.

Vuoden 2021 käytiin koko vuoden kestävää ekopinnakisaa.

14.1.2021 Lintuhöpinät: Tiiran käyttö, Mika Asikainen

30.-31.1. Apuksen alueella osallistuttiin Pihabongaukseen yhteensä 554 pihalla. Tämä on hieman enemmän kuin edellisenä vuonna. Yhteistä tapahtumaa ei järjestetty.

25.2.2021 Lintuhöpinät: Pöllöt, Mikko Savelainen

22.3. järjestettiin pienimuotoiset raivaustalkoot Tuusulan Seittelin lokkisaarilla.

24.3.2021 oli yhdistyksen kevätkokous

30.3.2021 Lintuhöpinät: Lintujen äänet, Mika Asikainen

16.5. järjestettiin Tornien taiston tilalla Bongaa päivä pihalla -tapahtuma, johon osallistuttiin Apuksenkin alueella aktiivisesti.

26.8.2021 Apuksen 40-v. juhla Vanhankylänniemessä

2.9.2021 Lintuhöpinät: Tiira-havaintojärjestelmä, Mika Asikainen

16.9.2021 Lintuhöpinät: Lintujen muutto, Mikko Savelainen

18.9.2021 järjestettiin Kukkulan kuningas muutonseurantakisa

21.10.2021 Lintuhöpinät: Lintuharrastajan kännykkäsovelluksista, Noora Andersson

11.11.2021 Lintuhöpinät: Pimeitä Juttuja, Antti Mähönen

23.11.2021 pidettiin yhdistyksen syyskokous

6.12. järjestettiin Itsenäisyyspäivän pinnaralli

Vuoden 2021 aikana Apuksen järjestämiin retkiin ja tapahtumiin osallistui vähintään noin 800 henkilöä.

3 Suojelu- ja tutkimustoiminta

Tammikuu

- Kommentoitu Tuusulan kunnan pyynnöstä Rantamoon ajateltua lintutornia (vanha muuntaja) ja liikkumista Seittelin ja Rantamon altailla.
- Kommentointi (1.) Tuusulan kunnan pyynnöstä: yhdistyksen lintuhavainnointialueet kunnan vapaa-ajan kartalle.
- Mäntsälän Sahajärven retkeily, suunniteltu toimia alueen metsäluonnon turvaamiseksi.
- Varpunen ja pikkuarvunen vuoden teemalajit- jäsenten havainnoinnin tehostaminen, tiedote.
- Tiedotettu BirdLifen ja Luomuksen laskijatapahtumasta (Apus facebook).
- Kytäjä-USmin linnustoselvityksen tuloksia toimitettu Greenpeacelle, jotta hakkuut Kytäjällä saataisiin estettyä.
- Tuusula Pähkinämäki, yhteys kuntaan jäsenaloitteesta, koska pähkinälehto saattaa olla uhattuna - alueelle perustettiin ls-alue.
- HELMI-hankkeen ohjelmaluonnoksen kommentointi, Ympäristöministeriö.
Keski-Uudenmaan ympäristökeskus: Seittelin kosteikon kunnostuksen toimenpiteiden arviointi hankehakemuksen pohjalta.

Helmikuu

- Tiedonanto Metsähallituksen (Matti Aalto) Ridasjärven kunnostussuunnitelmaan haastatteluiden pohjalta (Vilho Kuntsi, Jari Siven, Jukka Tanner).
- Ruokintapaikkatutkimuksen (LUOMUS) tiedote Apuksen fb-sivulle.
- Kommentointi (2.) Tuusulan kunta, yhdistyksen lintuhavainnointialueet kunnan vapaa-ajan kartalle
- Tringan uusi suojelusihteeri on Juho Leppänen. Pyydetty BirdLifea antamaan Juholle Apuksen IBA-käyttäjäyys roolin Tiirassa.
- Kommentoitu sähköpostitse Uudenmaan Elylle (Ilpo Huolman) Seittelin kosteikon kunnostuksen lupa-anomuksen (Keski-Uudenmaan ympäristökeskus) toimenpidesuunnitelmaa (Palustrine Design Oy) ja ehdotettu muutoksia suunniteltuihin toimenpiteisiin.

- Apus-uutiskirjeessä 1/2021 tiedotettu vuoden lajista (pikkutikka) ja Mäntsälän Sahajärven vanhan metsän alueesta. Lisäksi jatkettu varpus- ja pikkuvarpushankkeen tiedottamista.
- Esitetty huoli Tuusulan Pappilanrannan tervaleppäkorven siistimisestä K-U:n ympäristökeskuksen Terhi Wermundsenille. Alue tulisi säilyttää nykytilassaan.

Maaliskuu

- Kommentoitu Keski-Uudenmaan ympäristökeskukselle pyynnöstä Rantamon kosteikon pienpetopyyntisuunnitelmaa.
- Ehdotettu Keski-Uudenmaan ympäristökeskukselle ihmisten kulkua ohjaavia tauluja pystytettäviksi Rantamon kosteikolle vesilintujen pesimärauhan turvaamiseksi.
- Kommentoitu Uudenmaan ympäristökeskukselle pyynnöstä suunnitelmaa sijoittaa tekosaaria mm. naurulokeille Seittelinlahdelle.
- 22.3.2021 raivaustalkoot Seittelin loppisaarilla, mukana Leena Hintsanen, Ina Tirri ja Juha Honkala..
- Haastattelu Keski-Uusimaa (Oskari Lehto), lintujen kevätmuuton tilanne Keski-Uudellamaalla.
- Kevätkokous 24.3.2021, esitelmä vesilintulaskennoista.

Huhtikuu

- Neuvoteltu Tuusulan kunnan (K-U:n ympäristökeskus) ja Kuvesin kanssa liikkumisrajoituksista Rantamoon. Saavutettu yksimielisyys, toteutettu opaskylttimalli, jonka kunta maksoi.
- Asennettu ihmisten kulkua ohjaavat kyltit Rantamon kosteikolle opastamaan liikkuja välttämään kosteikon takaosaa vesilintujen pesimäaikaan.
- Osallistuttu Tuusulanjärvi-webinaariin, jonka järjesti Keski-Uudenmaan ympäristökeskus.

Toukokuu

- Toteutettu Seittelin kosteikon ilmakehuus pesivien naurulokkien tarkan parimäärän selvittämiseksi 14.5.2021 yhteistyössä Jouko Vuoren kanssa.
- Annettu tietoja Keski-Uusimaa lehden toimittajalle koskien kevään edistymistä lintumaailmassa 20.5.2021.
- Käyty keskustelua Hyysin kanssa Hyvinkään Kytäjän lintulavahankkeesta. Tarkkailulavaa suunniteltu Suolijärventien p-paikalle.

Kesäkuu

- Suunniteltu toimenpiteitä meriharakan pesinnän turvaamiseksi Järvenpäässä Sibeliuksenväylällä, missä kattoremontti uhkaa pesintää. Asia selvitetty: poikaset näyttävät ehtivän remontin alta pois. Pesintä onnistui, ainakin yksi poikanen ruokailee emojen kanssa Rantapuistossa.
- Keskusteltu Hyvinkään Kytäjän kyläyhdistyksen Tiina Eklundin kanssa Kytäjän metsäalueelle suunnitteilla olevista louhoshankkeista.
- Kirjoitettu lausunto Hyvinkään kaupungille koskien Kytäjä-Uosmin Natura 2000-alueen tuntumaan suunniteltuja louhoshankkeita. Lisäksi neuvoteltu asiasta Suomen luonnonsuojeluliiton Lauri Kajanderin kanssa. (hakija veti hakemuksen myöhemmin pois, louhosta ei näillä näkymin tule).

Heinäkuu

- Keskusteltu Keski-Uusimaan toimittajan kanssa lokeista ja harvinaistuneista pikkulinnuista. Kommentoitu lehtijuttu ja lähetetty valokuva.

Syyskuu

- Osallistuttu Tuusulan Rantamon ja Seittelin kosteikkojen kunnostussuunnitteluun, keskustelu Uudenmaan ELY.

Lokakuu

- Osallistuttu Tuusulan Rantamon ja Seittelin kosteikkojen kunnostussuunnitteluun, Teams-palaveri Uudenmaan ELY ja Tuusulan kunta.
- Suunniteltu Ridasjärven lintutornin kunnostusta paikan päällä yhdessä Rainer Salon ja Jari Sivenin kanssa.

Marraskuu

- Vuoden laji oli pikkutikka. Jäsenistön havaintojen koonti ja tulosten toimittaminen BirdLifen lajivastaavalle.
- Järvenpään Kaakkolan lintutornin alueen tilanne. Keskustelut Metsähallituksen Markus Keskitalon ja Järvenpään kaupungin kaupunginvaltuutettu Mikko Taavitsaisen kanssa.
- Keskustelu Markus Keskitalon kanssa (Metsähallitus) liittyen Kaakkolan lintutornin maastoon.
- Katselmus Kaakkolan lintutornilla Järvenpään kaupungin edustajien kanssa.
- Katselmusmuistion toimittaminen Metsähallitukseen (Markus Keskitalo ja Päivi Leikas).

Apus osallistui yhdistyksen toimialueella osittain toteutettavaan kehrääjän muuttotutkimukseen. Loppuvuodesta järjestettiin jäsenistön joulukeräys hankkeen tukemiseksi.

Talvikaudella Apuksen jäsenet ylläpitivät yhdistyksen talviruokintapaikkoja Hyvinkäällä (1 kpl), Järvenpäässä (1 kpl), Nurmijärvellä (1 kpl) ja Tuusulassa (2 kpl). Yhdistys kustansi ruoat ruokinnoille.

Vuoden aikana tiedotettiin kansallisista linnustonseurantahankkeista (Luonnontieteellinen keskusmuseo ja BirdLife Suomi) ja toivottiin Apuksen jäsenten osallistumista näihin. Apuksen alueella laskettiin lintuja 16 talvilintureitillä ja kahdessatoista vesilintujen laskentapistessä. Lisäksi osallistuttiin petolintuseurantaan (2 kpl petolinturuutuja á 10 x 10 km²) ja laskettiin molemmat Apuksen toimialueella olevat vakiolinjat.

Loukkaantuneiden lintujen hoito-, pelastus- ja neuvontatapaukset työllistivät jälleen pitkin vuotta. Kaiken kaikkiaan tapauksia oli 48 (Juha ja Noora). Näistä suurin osa saatiin hoidettua puhelinneuvonnalla, mutta osa toimitettiin Pääkaupunkiseudun eläinsuojeluyhdistyksen eläintenhoitajalle, Korkeasaaren villieläinlaitokseen tai Orimattilan lintuhoitolaan.

4 Nuorisotoiminta

Apuksella on käytössä alempi jäsenmaksu alle 25-vuotiaille jäsenille (13 €). Vuoden 2021 aikana 11 jäsentä maksoi nuorisojäsenmaksun.

5 Lintuhavainnot

Yhdistyksen havaintoarkisto (612 000 havaintoa) on kokonaisuudessaan BirdLife Suomen ylläpitämässä Tiira-lintutietopalvelussa osoitteessa www.tiira.fi. Tiira on kaikille avoin palvelu, jossa voi pitää myös omaa havaintopäiväkirjaa ja selata havaintoja yhdistyksen ja koko maan alueelta. Samalla havainnot ovat yhdistyksen ja myös BirdLife Suomen käytettävissä suojele- ja tutkimustarkoituksiin.

Havainnoista koottiin katsauksia jäsentiedotteeseen ja yhdistyksen nettisivuille. Lisäksi alueen lajilista päivitettiin. Havainnoista tiedotettiin myös yhdistyksen WhatsApp-ryhmissä. Havaintoja luovutettiin BirdLife Suomelle mm. faunistiseen ja pikkuharvinaisuuskatsaukseen. Tiiran havaintoja käytettiin vuoden aikana myös useisiin linnustoselvityksiin ja -tutkimuksiin.

Tiiraan kirjattujen lintuhavaintojen määrä oli edellisvuotta suurempi, noin 35 700 havaintoa. Salattuja havaintoja oli vuoden aikana yhteensä 594 (1,7 %). Mielenkiintoisuus-ajan ylittäviä havaintoja kirjattiin noin 4200 kpl (12 %).

Yhdistyksen Tiira-yhdistyskäyttäjät huolehtivat havaintoarkiston ylläpidosta mm. tekemällä 136 koontihavaintoa ja tarkistamalla tiettyjä pikkuharvinaisuushavaintoja ja muita erityisiä havaintoja. Alueharvinaisuushavainnot tarkasti Tringan ARK ja valtakunnalliset harvinaisuushavainnot BirdLife Suomen Rariteettikomitea.

4.5.2021 Hyvinkään Ridasjärven kokenut havainnoitsijakaarti skarppasi korkealla hanhiparvessa matkanneen tiibetinhänhen. Linnun lähdöstä ja lentosuunnasta tuli ennakkotieto Helsingin Vanhankaupunginlahdelta. Upea koppi tästä vasta hiljattain "villi ja vapaa" -statuksen saaneesta lajista. Siitä tuli Apuksen 306 laji. Laji, tosin varmasti eri yksilö, nähtiin myös 22.5. Hyvinkään Rajamäellä matkaamassa valkoposkihanhen kanssa itään. Kunnille uusia lajeja olivat Tuusulan palsasirri ja Mäntsälän mandariinisorsa.

6 Viestintä

Apuksen viestintäkanavat olivat nettisivut osoitteessa www.birdlife.fi/apus, jäsentiedote, BirdLife-lehden yhdistyspalsta, Facebook-sivut ja Facebook-ryhmä sekä WhatsApp -ryhmät WhatsApus ja ApusHavis sekä Tikli.

Yhdistyksen nettisivuja ylläpidettiin Kotisivukone-palvelussa. Sivujen ylläpito oli hajautettu usealle eri henkilölle.

Yhdistys lähetti kuusi uutiskirjettä vuoden 2021 aikana. Uutiskirjeissä käytiin läpi ajankohtaisia uutisia, tapahtumia ja havaintokatsauksia. Uutiskirje on kokonaan sähköisessä muodossa. Vuoden ensimmäinen uutiskirje lähetettiin 402 jäsenelle, ja vuoden viimeinen jo 432 jäsenelle.

Yhdistyksen Facebook-sivulla oli 719 seuraajaa vuoden lopussa. Sivua päivitettiin 1 -3 kertaa viikossa. Havaintoihin ja kuviin keskittyvässä Facebook-keskusteluryhmässä "Apus-foorumi" oli vuoden lopussa noin 153 henkilöä.

BirdLife Suomen valtakunnallisen BirdLife-jäsenlehden yhdistyspalstaa käytettiin yhdistyksen tapahtumaviestinnässä.

Yhdistyksen sähköpostilista suljettiin joulukuussa ylläpitäjän lopetettua palvelun tarjoamisen. Uutta sähköpostilistaa ei perustettu.

Tietoa lintuhavainnoista välitettiin harrastajille WhatsApp-ryhmillä. Harvinaisuuksiin keskittyvä Tikli-ryhmä ja muihin mielenkiintoisiin havaintoihin keskittyvä ApusHavis-ryhmä päätettiin yhdistää vuoden lopulla. Jäseniä näissä oli yhteensä 72 eri henkilöä. Kaikille avoimessa WhatsApus-ryhmässä viestit käsittelivät niin lintu- kuin muitakin havaintoja sekä mm. tunnustusapupyynnöitä. Tässä ryhmässä oli vuoden lopussa 97 henkilöä.

Alueen paikallislehdet (Aamuposti, Keski-Uusimaa, Nurmijärven Uutiset, Viikkouutiset) julkaisivat uutisia ajankohtaisista lintumaailman tapahtumista, joita varten yhdistyksen luottamushenkilöt antoivat lausuntoja ja haastatteluita.

7 Hallinto

Yhdistyksen kevätkokous pidettiin 24.3.2021, koronaepidemian vuoksi Teams-yhteydellä. Syyskokous pidettiin jo läsnäkokouksena. Kokoonnuimme Järvenpää-talolle tiistaina 23.11.2021. Kokoukseen saattoi osallistua myös etäyhteydellä.

Yhdistyksen toiminnasta vastasi seitsenjäseninen hallitus, joka kokoontui vuoden aikana 6 kertaa sekä 4 kertaa sähköpostikokoukseen.

Hallituksen kokoonpano 2021:

Pia Hovi, Tuusula	puheenjohtaja
Juha Honkala, Tuusula	varapuheenjohtaja
Noora Andersson, Kerava	sihteeri
Petri Puolakka, Espoo	taloudenhoitaja
Juho Kinnunen, Tuusula	jäsen
Susanna Kaukinen, Järvenpää	jäsen
Mika Ylinen, Järvenpää	jäsen

Yhdistyksen toimintaa toteuttivat hallituksen ohella neljä työryhmää, joiden jäsenet ja tehtävät olivat seuraavat:

Havaintotyöryhmä, Mikko Savelainen, Mika Asikainen, Juho Kinnunen, Petri Sola ja Petri Puolakka

- havaintokatsaukset, Tiira-lintutietopalvelu

Viestintätyöryhmä, Hanna Pesanto, Susanna Kaukinen, Pia Hovi

- www-sivut, jäsentiedote, Apus-lista, tiedottaminen

Suojelutyöryhmä, Juha Honkala

- suojeluasiat, linnustoselvitykset, laskennat

Retkityöryhmä, Mika Asikainen, Noora Andersson, Mikko Savelainen, Sari Talka, Mika Ylinen

- retket ja tapahtumat, retkikummitoiminta

Toiminnantarkastajina toimivat Olli Okko ja Jouko Vuori ja varatoiminnantarkastajina Seppo Niiranen ja Pauli Purho.

Yhdistys on jäsenenä lintujen suojelu- ja harrastusjärjestö BirdLife Suomessa. Yhdistyksen BirdLife-edustajina toimivat Hanna Pesanto, Noora Andersson, Juho Kinnunen ja Pia Hovi. Yhdistyksen edustajia oli läsnä molemmissa BirdLifen edustajiston kokouksissa.

Yhdistyksen Tiira-yhdistyskäyttäjinä toimivat Mika Asikainen, Mikko Savelainen, Petri Sola, Juho Kinnunen ja Petri Puolakka. Lisäksi Juha Honkalalla ja Tringan suojelusihteerillä oli yhdistyskäyttäjäoikeudet suojeluasioihin liittyen. Aluevastaavana toimi Mikko Savelainen.

Yhdistyksen retkikummeja olivat Noora Andersson, Hanna Pesanto, Mika Asikainen, Mikko Savelainen, Eero Vilpas, Juha Honkala, Sari Talka, Timo Tapaninen ja Pirjo Tapaninen.

Yhdistyksen jäsenrekisteriä hoitaa BirdLife Suomen toimisto. Yhdistykseen liittyi vuoden aikana 55 uutta jäsentä ja 17 erosi. Yhdistyksen jäsenmäärä vuoden lopussa oli 492, joista varsinaisia jäseniä oli 446 ja perhejäseniä 46. Yhdistyksellä oli vuoden 2021 lopussa neljä kannatusjäsentä. 11 jäsentä maksoi nuorisojäsenmaksun. Jäsenmaksu oli 26 euroa varsinaisilta, 13 euroa opiskelijoilta/nuorilta ja 5 euroa perhejäseniltä. Yhdistyksen kirjanpidosta vastasi itte itte Oy.

8 Talous

Yhdistyksen talous perustuu jäsenmaksutuottoihin. Yhdistyksen tärkein voimavara on kuitenkin vapaaehtoistyö. Kaikki yhdistyksen varsinainen toiminta tehdään vapaaehtois pohjalta.

Kuluista suurin yksittäinen oli BirdLife-jäsenmaksu, joka oli 5 265,00 euroa. Muut kulut jakautuivat yhdistyksen eri toimintoihin, kuten kokouskulut, hallintokulut (jäsenrekisteri, kirjanpito & pankkikulut, nettisivut), sekä talkoo-, talviruokinta- ja muut suojelukulut.

Tilikauden tulos oli 2 072,44 euroa ylijäämäinen.